

Nieuwe rekenmethode bombardeert houtkachel plots tot grootste fijnstofbron

Niels Waarlo
Amsterdam

Openhaarden en houtkachels zijn officieel niet langer verantwoordelijk voor 10 procent, maar voor 23 procent van de fijnstofuitstoot in Nederland. Het RIVM rekent nu ook fijnstof mee dat vlak buiten de schoorsteen ontstaat, doordat rookgassen in de buitenlucht condenseren tot kleine deeltjes.

De nieuwe cijfers onderstrepen dat houtstook in woonhuizen, naast bijvoorbeeld verkeer, industrie en landbouw, een voorname bron van luchtvervuiling is. Het CBS schat dat in 2018 ongeveer een miljoen houtgestookte installaties in gebruik waren en dat daarin ruwweg een miljard kilogram hout is verstoekt.

Door de nieuwe manier van rekenen is de bijdrage van houtstook aan de fijnstofuitstoot (deeltjes kleiner dan 2,5 micrometer) iets groter dan die van het wegverkeer, zegt Margreet van Zanten, hoofd emissieregistratie bij het onderzoeksinstituut. Daarbij kijkt ze niet alleen naar auto-uitlaten, maar ook naar slijtage aan banden en remmen. Overigens zijn er meer luchtvervuilende stoffen: zo is het verkeer een veel grotere uitstoter van schadelijke stikstofdioxiden.

Als je hout verbrandt, komen direct kleine deeltjes vrij (fijnstof), maar ook allerlei gassen. Een deel van die gassen verandert in de koele buitenlucht als nog in fijnstofdeeltjes, zoals stoom in de vrieskou in ijs kan veranderen. Die laatste groep deeltjes tel nu pas offici-

eel mee, omdat dit in Europa zo is afgesproken, aldus Van Zanten.

De bijstelling is onderdeel van de jaarlijkse bekendmaking van de Nederlandse emissiecijfers, waarbij het RIVM elk jaar ook de manier waarop het de uitstoot registreert tegen het licht houdt. Door de nieuwe manier van rekenen stoten alle luchtvervuilingsbronnen in Nederland samen een kwart meer fijnstof uit. In 2019, het laatste jaar waarvan de cijfers compleet zijn, gaat het om 16 kiloton in plaats van 12 kiloton.

Jaarlijks sterven elfduizend mensen vroegtijdig door luchtverontreiniging

Volgens een rapport van het Planbureau voor de Leefomgeving uit 2019 is de goedkoopste manier om luchtvervuiling verder terug te dringen het aanpakken van dieselauto's zonder roetfilter en het vervangen van verouderde houtkachels en haarden. Daarbij verwijst het PBL naar Duitsland, waar kachels en haarden van een bepaalde ouderdom die niet aan de uitstooteisen voldoen moeten worden aangepast en anders niet meer aan mogen.

De Nederlandse overheid probeert de uitstoot van houtstook vooral terug te dringen met voorlichting over stookgedrag – nat hout levert bijvoorbeeld

veel meer verontreiniging op – en bemiddeling bij klachten van buurtbewoners. Hiernaast is de ISDE-subsidie voor duurzame energie niet langer beschikbaar voor pelletkachels die branden op geperste houtkorrels.

Van harde handhaving bij klachten is nog nauwelijks sprake, bleek begin deze maand uit een enquête van *de Volkskrant* onder gemeenten die het Schone Lucht Akkoord ondertekenden. Ze zien wettelijk weinig ruimte, bovendien hebben ze behoefte aan een gestandaardiseerde manier om te meten of een rokende schoorsteen hinder veroorzaakt – hier werkt het RIVM aan.

De afgelopen decennia is de Nederlandse lucht schoner geworden. Desondanks sterven elk jaar nog altijd zo'n elfduizend mensen vroegtijdig door luchtvervuiling, schat het RIVM, voor een belangrijk deel door fijnstof.

Zonder aangepast beleid daalt de uitstoot van houtstook minder hard dan die van andere bronnen, vermeldt het Schone Lucht Akkoord. Hierdoor zou de relatieve bijdrage van houtstook aan luchtvervuiling in Nederland de komende jaren verder toenemen.

Er is trouwens meer fijnstof dat niet officieel meetelt in de emissiecijfers, maar dat wel het gevolg is van menselijke uitstoot: secundair fijnstof. Dit ontstaat doordat gassen, waaronder ammoniak en zwaveldioxiden, chemisch reageren met andere stoffen in de lucht. Ongeveer 40 procent van het fijnstof in de Nederlandse lucht is volgens het RIVM secundair.

PAGINA 13 De lucht in woningen blijft een blinde vlek.